

DUŠAN DAMIÁN

LEGENDY LEOPARDIE

The illustration depicts a leopard with a distinctive black-spotted coat resting on a thick, dark brown tree branch. A woman with long, dark hair, wearing a black bikini, is sitting on the same branch, leaning her head against the leopard's face. The background is a lush, green jungle with various shades of green foliage and tree trunks. The overall style is painterly and evocative of a classic jungle scene.

enribook

DUŠAN DAMIÁN

LEGENDY

LEOPARDIE

enribook

Toto literárne dielo je chránené Zákonom č. 618/2003 o autorskom práve a právach súvisiacich s autorským právom (autorský zákon) uverejneným v Zbierke zákonov SR č.252/2003. Všetky práva vyhradené. Nijaká časť tejto publikácie sa nesmie reprodukovať, ukladať do informačných systémov alebo inak rozširovať (elektronicky, fotografickou reprodukciou a pod.) bez predchádzajúceho písomného súhlasu majiteľov práv.

Copyright © Dušan Damián 2020

Cover © Martin „Cuco“ Luciak

Illustration © Linda Víghová – Free-Soul Tattoo

Slovak edition © ENRIBOOK 2020

ISBN 978-80-89948-38-3

Venovanie

Precitol som s bázňou z predlného spánku. Moju myseľ zaplavili obrazy, zvuky a vône spletené v príbehu. Leopardia prišla ku mne ako sen a ja som začal písať.

Rád by som vztýčil tento príbeh ako pamätník. Chcem ním vzdať poctu veľikánom, ktorí ma naučili snívať:

*Válmíki
Yugo Sako
Lewis Carroll
Rudyard Kipling
Antoine de Saint-Exupéry
John Milton
Sigmund Freud
Friedrich Nietzsche
a Ursula Kroeber Le Guin*

Dáma a páni, bolo mi potešením Vás čítať. Vo svetle Vašich slov uplietol som tieto vlastné. Venujem ich Vašej nehynúcej pamiatke.

Podakovanie patrí aj internetovej entite menom ZERA, ktorá do mňa naprieč rokmi dobiedzala, aby Leopardia uzrela svetlo sveta aj v knižnej podobe.

Poslanie šamanov

Noc bola požehnaná svitom hviezd. Obloha nimi len tak žiarila. Tunajší kmeň ľudí o nej spieval v piesni, že je srstou veľkého nebeského pantera a o jasných svetielkach ľudia premýšľali ako o škvrnách jeho všehaliaceho kožucha. Preto svoj kraj pod nebom nazývali Leopardia.

Tak krásnemu svetu predsa nemohol panovať nik iný, než Leopard – vznešený boh. Mocní duchovia lesa na seba radi brali jeho podobu. Aj ľudia o nej snívali – uctievali Leoparda a prosili ho o dar sily, zdravia a dobrého lovu. Žiadali o korisť a vyprosovali, aby sa ňou sami nestali.

Šírý les nebotyčných bambusov ukrýval ich osadu. Muži tu boli vedno vznešení lovci žltej pleti. Šlachovití, mrštní a pod vedením svojho šamana sa každý mesiac, potretí leopardou krvou, vydávali na lov posvätného pantera.

Ženy boli útle a oproti mužom s vyholenými hlavami mali dlhé čierne vlasy, lesklé vďaka leopardej masti, ktorou si potierali aj pleť, aby zvýšili svoj pôvab. Všetci ľudia od nepamäti tušili, že ich kmene majú spoločné korene, avšak Leo-

pardí ľud sa len zriedka vymanil z bezpečia vlastných rodov.

Najbližším kmeňom mu boli ľudia páví. Tí verili, že nebo je veľkým pávím chvostom, hviezdy sú jeho oká a že vietor veje preto, lebo Páv čerí vzduch svojimi peruťami. A to všetko ospievali nádhernými piesňami. Ale ľudské spevy boli iba odleskom svetla pravdy – rovnako, ako mnohí kmeňoví bohovia, len dúškami sily prastarých veľkých mocností.

Práve v nej spočívala úloha kmeňových šamanov. Tí vedeli spievať piesne bohov, poznali nesmrteľných duchov lesa – veľké statné zvieratá – a dokonca počúvali duše vo večnosti spiacich predkov. Poslaním šamanov bolo hľadať pravdu a strážiť pokoj medzi ľuďmi, duchmi a bohmi, aby sa vzájomne nerozhádali a nezničili svoj svet.

Od nepamäti – od temných počiatkov ľudstva – však mali aj tajnú úlohu, ktorá sa dedila z pokolenia na pokolenie.

Len raz za päť liet sa šamani všetkých kmeňov schádzali na mieste zvanom „Plačúca skala“. Tam prinášali svoje najväčšie klenoty a opätovne ich zasväcovali bohom. Tieto klenoty mali predpovedanú zvláštnu a ohromnú moc. V pohnutých časoch bez rovnováhy medzi silami duchov dokázali priviesť na svet boha, ktorému boli za-

svätené. Preto najdôležitejšou povinnosťou každého šamana bolo strážiť svoj klenot. Ak by sa ho zmocnil niekto nepovoláný, mohol by ľstou využiť moc boha na svár i ovládnutie všetkých kmeňov a napokon celej zeme.

Dnes sú to už len staré príbehy z preveľkej diaľky, utopené v pamäti zeme i času sťa svit dávných hviezd. Ale v tú krásnu noc bolo všetko skutočné.

Pre mladého chlapca, ktorý si zamiloval piesne svojho šamana a učiteľa, znamenali všetko. Túžbu skrotiť nebesia a podmaniť si svet, aby získal obdiv okolia. Bol sirotou a mal talent. Tak veľmi túžil byť veľkým, tak veľmi chcel byť niekým. Hviezdny svit v ňom však odhalil driemajúce zlo a jeho učiteľ sa musel rozhodnúť. Už ho nemohol naučiť viac – o jeho osude museli rozhodnúť múdri všetkých kmeňov.

A vtedy sa začalo skutočne naplňať poslanie šamanov.

Znamenia

Džungľou sa okrem bzukotu všakovakého hmyzu a šuchotu v hustom poraste niesli aj hlasy troch mužov. Boli to šamani, ktorí do týchto končín zavítali spoločne zbierať vzácne koreňky, listy a plody.

„Veru, neviem, či sa dožijem ďalšieho stretnutia na Plačúcej skale,“ zabedákal najstarší z nich, ktorý bol vskutku len kosť a koža. Tmavá pleť skrývala jeho pravý vek, ale biela briadka a holá hlava svedčili o múdrosti mnohých liet.

„To si hovoril aj minule, Tambar,“ zasmial sa šaman s vypuklým bruškom, až zachrochtal. Pôsobil celkom bezstarostne. Hodil si do úst šťavnatú fialkavú bobuľu a mľaskavo dodal: „Myslím, že to bude zaujímavé. Viete, že aj Raan chce priviesť svojho syna, aby sme mu požehnali a stal sa šamanom?“

„Ale to nie je jeho syn, Gádha! Pokiaľ si pamätám, našiel to chlapča v útrobach mŕtvej medvedice,“ odvetil Tambar.

„Stará sa oňho, akoby bol jeho vlastným. Takže je to jeho syn,“ trval na svojom pupkatý ša-

man a obrátil sa k tretiemu mužovi: „Akira, ty si čo myslíš?“

Tretí šaman, štíhly a šľachovitý, sa len usmial a odvrkol: „Že na tom vôbec nezáleží. Požehnanie predsa neurčuje jeho pôvod, ale znamenia duchov.“

„To potom neviem, neviem... Od tých uctievačov medveďa vzišlo iba máločo dobré,“ zasmial sa Gádha.

„Tak nehovor! Raan je výborný šaman,“ zahriakol ho Akira.

„To je pravda. Vždy bol veľmi umný. Obaja ste boli šikovní. Pamätáš sa, ako som vám dával šamanské požehnanie, Akira?“ pridala sa Tambar.

„Na také chvíle sa predsa nezabúda. Dodnes si pamätám, ako mi bilo srdce,“ prikývol Akira s úsmevom.

„Ale musíte uznať, že je niečo pravdy na tej medvedej kliatbe. Veď z osady čiernych koží už mnoho liet nevzišiel poriadny šaman. Aj Raan tam prišiel na pozvanie Mandariho. No a vlastné deti nemá... Myslíte si, že je to osud?!“

„Dávaj si pozor na jazyk, Gádha, ak ním nevieš iné, než štekliť zlobu! Lebo tieto tvoje reči sú len babské povedačky. Nič, o čo by sa mal zaujímať poriadny šaman,“ zahriakol ho opäť Akira a tentoraz sa i zamračil.

„Jó, no dobre! Len sa netvárite, že nad tým tiež nepremýšľate! Ale ak chcete, budem už ticho. Aj tak... ktovie, čo ešte bude?!“ zarazil debatu Gádha takmer urazene. „Do konca leta sa ešte môže stať všeličo.“

„Veru, veru!“ pritakal Tambar a škodoradne do Gádhu rypol: „Hlavne by si sa mal postarať, aby si raz aj ty niekoho priviedol k Plačúcej skale. Do cudzej osady sa staráš, ale vlastnú opomínaš. Tiež už nie si najmladší. Aby napokon aj kančí ľud nestonal...“

„No dovoľ!“ bránil sa Gádha, až mu takmer zabehlo. Nerád sa o tejto téme rozprával, lebo už tri letá si nevedel nájsť družku. Hoci bol šikovným šamanom v oblasti chutných odvarov a vývarov, veľmi mu to nepomáhalo.

Keď Akira postrehol, ako sa Tambar potmeľúdsy usmieva, pocítil potrebu zmierniť: „Len sa, prosím, nepoškriepme! Prišli sme predsa nazbierať čosi z darov veľkej džungle duchov. Využime tento vzácny čas! Posledné, čo naše osady potrebujú, sú rozvadení šamani.“

„Dobre hovoríš, Akira! Vidno, že otcovské povinnosti zmiernili aj tvoju dušu,“ usmial sa Tambar.

„Akoby nebola dosť pokojná aj predtým,“ uškrnul sa Akira. „Ale máš pravdu. Detských škriepok si teraz doma užívame viac, než dosť.“

Nato sa všetci traja rozosmiali. Ich smiech vtedy vyplašil nečakané stvorenie.

Mladý leopard bol na vychádzke. V týchto dňoch unikal z peľochu veľmi často a tak jeho okolie poznal naspamäť. Každý strom, tónu, lianu i hukoty, šumy a pachy. Veľmi ho lákali nové končiny, no dosiaľ sa ešte tak ďaleko na okraj veľkej džungle nezatúlal. Teraz sa mu to podarilo len pre veľkého belasochierneho motýľa. Ten ho zvedol na divokú naháňačku. Sotva sa však leopard zobzeral, bol v neznámych končinách džungle.

Premkli ho obavy a cítil kdesi hlboko aj trochu strachu. Bol preto nesmierne ostražitý. V príkrove veľkých dužinatých listov našiel bezpečné miesto, kde si na chvíľu odpočinul, aby podumal o nových vôňach a zvukoch.

Z driemot ho vytrhli kroky neznámych zverov. Blížili sa k nemu, ale netušil, či o ňom vedia. Spomedzi listov ich náhle zbadal. Ešte nikdy takých tvorov nevidel, zdali sa mu na pohľad smiešni. Ale nedovolil si ich podceňiť. Takú chybu už raz urobil pri veľkom orangutanovi. Už len pri spomienke na tú bitku ho bolelo pod chvostom.

Blížil sa teda pomaličky, krytý lístím. Počúval,

že si tí tvorovia niečo pokrochkávajú. Zrazu si uvedomil, že mieria rovno k nemu. Zmeravel strachom a učupil sa, ako najviac vedel. Priam si prial byť neviditeľným.

A vtedy všetci tvorovia svorne vydali taký hukot, že to už nevydržal a vytrielil ozlomkrky preč.

„Akira! Veď to bol leopard!“ prekvapil sa Gádha, keď hľadeli do húštia, ktorým stvorenie zmizlo.

„A veľmi mladý. Hotové mača!“ zasmial sa Tambar.

„Až taký malý nebol. Musel sa preľaknúť,“ zachmúril sa Akira. „Vyzeral, že netuší, kde je.“

„A prečo sa tak mračíš?“ nerozumel Gádha.

„Vari ste to necítili?!“ hlesol Akira. „Bol to mladý duch. Osamelý a vystrašený. Mal by som mu pomôcť.“

„Veru. Aj bežal smerom k tvojmu domovu. Zaiste je to znamenie,“ hútal Tambar, lebo šamani nikdy nebrali podobné zážitky na ľahkú váhu.

„Len či dobré, alebo zlé. Asi sa vydám po jeho stopách.“ Akira si vzdychol a kývol svojim druhom na pozdrav.

„Nech moc dobrých duší vedie tvoje kroky!“ popriali mu vedno zvyšní dvaja.

Leopard sprvu bežal, čo mu sily stačili. Cítil, že jeden z tých tvorov šiel za ním, no rozhodne sa nemienil stať jeho korisťou. Mal veľkú výdrž a bežal, až kým sa neocitol na neznámom mieste. Keď spomalil, necítil sa o nič lepšie ani bezpečnejšie. Džungľa sa dávno zmenila na bambusový les a všetko vôkol bolo preňho celkom neznáme. Dlhو sa len tak túlal, kým ho opäť čosi vyrušilo.

Akési jemné krochkanie. Aspoň tak sa mu zdalo. Podobalo sa na chichot otravných makakov z džungle. Zbystril teda a vydal sa na prieskum.

Počíнал si veľmi obozretne. Takmer nedýchal, keď vynáral ňufák spoza bambusov. Ďalej bola už len čistinka, na ktorej sa chichotalo malé človeča. Ibaže Leopard ešte ľudí nepoznal. Až dosiaľ sa s nimi nestretol. Cítil však, že toto bude zaiste mláďa. Malá samička.

Telo mala lysé a pleť žltú. Vlasy čierne a husté, oči veľké, farby lesného medu. Leopard nevedel odhadnúť jej vek, zato ho zaujalo čosi iné. Toto človeča sa smiešne potáčalo po čistinke v snahe dolapiť veľkého belaso-čierneho motýľa.

Leopardovi sa rozšírili zrenice. Bol to práve ten motýľ, ktorý spôsobil, že sa zatúlal. Dostal obrovskú chuť mu to zrátať. Chytiť ho, zraziť ho k zemi.

To ľudské mláďa ho veľmi netrápilo. Nevyzeralo vôbec nebezpečne. Nečakal teda viac a sústredený na motýľa vystrelil zo svojho úkrytu.

Slnko nad bambusovými lesmi už začalo klesať a leopardí ľud sa pomaly chystal na večer. Akira sa pri stopovaní mladého leoparda dostal takmer až do vlastnej osady.

Bol celkom zadychčaný, lebo s mladým duchom sotva stačil držať krok. Z kapsičky si vytiahol malú šťavnatú uhorku, ktorú si rýchlo hodil do úst. Počas prežívania premýšľal, ako ďalej.

Vtedy začul známy detský smiech z neďalekej čistinky.

Susan 'we!

Zovrelo mu srdce, keď si uvedomil, že jeho dcérka je nablízku. Musela ujsť z osady, ako to mávala vo zvyku. Teraz jej však hrozilo nebezpečenstvo.

Šamanove tušenie sa naplnilo. Sotva vyšiel na čistinu, zbadal, ako mladý leopard útočí na jeho dcérku. Akoby sa v tej chvíli spomalil tok času, Akira vystrelil snáď rýchlejšie než kobra a skočil rovno medzi dcérku a leoparda. Siahol do kapsičky po oranžový prach a keď ho pred seba vyvrštil do vzduchu, až to zapraskalo.

Mladý leopard zmeravel prekvapením.

„Vráť sa domov, duch! Už sa tu viac neukazuj! Inak ťa nečaká nič dobré!“ pohrozil mu Akira.

Vtedy na čistinku pribehli traja lovci.

„To je leopard! Môžeme ho uloviť?“ pozreli sa na svojho šamana radostne a namierili na šelmu drevené kopije.

Spoza bambusov sa ozval i tigrí rev a leopard sa bojzливо obrátil k jeho zdroju.

„Tiger tu nemá čo hľadať!“ zamračil sa Akira a pozrel na zviera: „Bež! Bež a nevracaj sa!“

Keď leopard odbehol, šaman sa obrátil k lovcom: „Ideme do osady! Pripravte oheň! Toho tigra musíme odohnať. Toto nie je jeho revír. Je to neblahé znamenie. A ty pod' so mnou, nezbednica!“ zamračil sa na dcérku, ktorá ho v úľaku nasledovala.

KAPITOLA TRETIA

Susan

Už desať liet sa lovcom nepodarilo uloviť posvätného leoparda. No nie preto, že by im pri love ušiel, ale preto, že na žiadneho nenarazili.

Občas ulovili leopardiu samicu, no tie neboli vhodné na šamanské obrady. Lovci boli znepokojení. Minuli sa zásoby posvätnej leopardej masti i krvi. Aj iné veci naznačovali, že ak ďalší lov nebude úspešný, na kmeň bola určite uvalená kliatba.

Na osadu v bambusovom lese doľahla noc. Šaman Akira mal už dlhší čas neblahé tušenie a tak sa pred leopardím oltárom modlil a meditoval.

Mal pocit, že všetky príkoria začali pred desiatimi letami, keď odtiaľto vyhnal mladého ducha – leoparda. Ten ho naozaj poslúchol, lebo sa viac neukázal. No akoby spolu s ním odišlo aj blaho ľudu.

Bez potrebného požehnania posvätným šamanským obradom sa celá osada ocitla v nepokoji. Posledné letá sa dokonca nenarodilo jediné

dieťa. Čosi nedobré sa však dialo aj naokolo v osadách kančieho ľudu a pávieho ľudu. Tamojší šamani sa akosi odmlčali.

Akira nástoľčivo potreboval odpovede. Bol tak ponorený do meditácie, až počul tlkot vlastného srdca ako hlasné bubnovanie na oltárny bubon. Dym z drevenej misky, ktorú mal pri nohách, bol omamujúci, ale vďaka tomu mohol hlbšie skúmať svoje myšlienky. Tie napokon prerušil až leopardí rev v jeho hlave.

Akira už tušil, čo sa má stať.

„Susan'we, pod' ku mne!“ zavolaľ Akira na svoju dcéru, ktorá v okamihu ladne ako divá mačka vkľzla do otcovho príbytku.

Susan bola veľmi pekná mladá žena, ktorá len nedávno dovŕšila svoje šestnásťte leto.

„Čo si želáte, otecko?“ opýtala sa zvedavo, lebo otec ju len nedávno začal hlbšie zaučáť v šamanskom remesle, ktoré ju veľmi zaujímalo, a tak dúfala, že i teraz jej vyjaví nejaké zo svojich tajomstiev.

„Dym z listov *rokki* mi povedal, že sa blíži niečo zlé. Chcem, aby si vzala zlatú labu boha Chána a ochraňovala ju vlastným telom, ako som ťa to učil,“ oznámil jej Akira tónom bez emócií.

„Ale prečo, otecko? Čo sa deje?“ čudovala sa Susan.

„Zlý vietor fúka od osady čiernych koží,“ pokračoval Akira. „Mám neblahé tušenie, ale musím sa ešte spýtať svätých kostí, lebo sám presne neviem. No už moje kosti mi napovedajú, že bola porušená rovnováha moci duchov. Keď posvätný duch mlčí alebo sa neukazuje, necháva priestor svojim sokom, aby zaujali jeho panstvo.“

Nečakal na Susaninu reakciu, siahol do brašny z leopardej kože a vytiahol z nej zlatú labu leoparda. S prísnyim pohľadom ju podal dcére.

„Opatruj ju, Susan'we! Opatruj ju lepšie, než by si opatrovala seba! A teraz sa, prosím, choď vyspať, je možné, že ťa zajtra pošlem k Plačúcej skale.“

„Nech vám duchovia doprajú bystrú myseľ, otecko!“ zapriala mu Susan a potom, čo si labu pripla šnúrkou okolo krku, odobrala sa z otcovej chatrče do vlastnej.

„Radšej nech tebe doprajú pokojný spánok, dcérka!“ zavolať za ňou Akira a pod oltárom už rozhodil drobné kostičky s vyrytými symbolmi.

„To je veľmi zvláštne,“ povedal si po dlhšom čase pri čítaní z kostí. Mesiac, ktorý bol v splne, zakryli čierne mraky, a vtom akoby do Akiru

ktosi buchol, razom vyskočil na rovné nohy.

„Bludná duša! Nech si ktokoľvek – boh, duch či šaman –, ukáž sa!“ zvolal, hľadiac na vchod do chatrče.

„Si bystrý, Akira, ale nie dost. Tvoja povest' je, zdá sa, väčšia, než si ty sám,“ ozval sa hlboký mužský hlas a z tmy pred chatrčou vošla dovnútra vysoká, urastená postava, celá zahalená v čiernej medvedej kožušine, s hlavou skrytou v medvedej lebke.

„Máš na sebe kožuch šamana Raana, ale ty nie si Raan. Cítim však, že sme sa už raz stretli,“ mračil sa Akira.

„Nie, ja nie som Raan. Ale máš pravdu. Stretli sme sa na Plačúcej skale. Pred desiatimi letami si nepožehnal môjmu výcviku a ja som sa nestal šamanom. I tak som sa všetko napokon naučil sám od Raana. Vtedy som ťa nenávidel, no teraz som ti vďačný. Denne som ho pozoroval a stal som sa nielen majstrom v umení šamanov, ale aj majstrom v ukrývaní sa.“

„Už si spomínam. Si Boruk, chlapec, ktorého našli v útrobach mŕtvej medvedice. Ale to, po čo si sem prišiel, nedostaneš!“ Na Akirovej tvári sa objavil odhodlaný výraz.

„Ak mi svoj klenot nedáš dobrovoľne, vezmem si ho sám. Aby si veril mojim slovám, že to naozaj dokážem – hľad!“ Boruk odhrnul medve-